

Karuzele podatkowe – nowe oblicze przestępczości transgranicznej

Tak zwane oszustwa karuzelowe są najpoważniejszymi przestępstwami skarbowymi w całej Unii Europejskiej. Problem ten dotyka wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej. Portal money.pl podawał w artykule z 2015 roku, że w roku 2013 tzw. luka w VAT wyniosła w 2013 roku 168 mld euro, co stanowi 15,2 procent możliwych do uzyskania dochodów z tego podatku. Z raportu Komisji Europejskiej wynikało, że Polsce luka w VAT w 2013 roku wyniosła 26,7 procent, w Grecji 34 procent, Włoszech 33,6 procent, na Łotwie 29,9 procent, Litwie 37,7 procent, Rumunii 41,1 procent i Słowacji 34,9 procent. Jednym z najważniejszych czynników generujących te statystyki są właśnie oszustwa podatkowe. Problem dostrzegła również Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, która w opinii z 8 lipca 2016 roku stwierdziła, że „oszustwa związane z podatkiem VAT powodują straty w dochodach państw członkowskich, a zatem w dochodach UE, zniekształcają otoczenie podatkowe, co przynosi szczególne szkody małym i średnim przedsiębiorstwom, a organizacje przestępcze wykorzystują luki prawne istniejące między państwami członkowskimi, a ich właściwymi urzędami nadzoru [...], według szacunków Europolu zorganizowane grupy przestępcze odpowiadają za uszczuplenie dochodów państw członkowskich z tytułu VAT na poziomie 40–60 mld EUR rocznie, a 2 % tych grup odpowiada za 80 % wewnątrzspółnotowych oszustw typu "znikający podatnik" („oszustwa karuzelowe”). [...] Trybunał Obrachunkowy w swoim sprawozdaniu specjalnym nr 24/2015 stwierdził, że oszustwa związane z podatkiem VAT są w większości przypadków zaliczane do działań przestępczych, którym należy położyć kres”. W związku z tym Komisja w wyżej wymienionej opinii:

„1. apeluje do Rady o włączenie podatku VAT w zakres dyrektywy w sprawie zwalczania oszustw na szkodę interesów finansowych Unii za pośrednictwem prawa karnego (dyrektywa PIF) w celu jak najszybszego osiągnięcia porozumienia w tej kwestii;

2. uważa, że istotne jest, aby państwa członkowskie wymieniały informacje i koordynowały strategie w celu wypełnienia luk utrudniających skuteczne zwalczanie oszustw związanych z podatkiem VAT; jest zdania, że stworzenie krajowych narzędzi analizy ryzyka może poprawić skuteczność tej wymiany informacji; uważa ponadto, że potrzebne są dodatkowe kroki, aby

dostosować krajowe strategie do strategii agencji i organów europejskich takich jak Europol, Eurojust i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz, że należy poświęcić uwagę usuwaniu przeszkód prawnych uniemożliwiających wymianę informacji;

3. apeluje do Komisji, aby nadal oceniała dochody osiągnięte przez organizacje przestępcze dzięki oszustwom związanym z podatkiem VAT i aby przedstawiła kompleksową, wspólną, interdyscyplinarną strategię zwalczania modelu biznesowego organizacji przestępczych opartego na oszustwach związanym z podatkiem VAT, przewidującą w razie potrzeby wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze;

4. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia wszelkich stosownych środków ustawodawczych i administracyjnych w celu zapewnienia identyfikowalności przepływów finansowych i przejrzystości instytucji bankowych, by zapobiegać reinwestowaniu dochodów pochodzących z oszustw związanych z VAT;

5. uważa, że niezmiernie ważne jest ustanowienie jednej, silnej i niezależnej Prokuratury Europejskiej, zdolnej prowadzić dochodzenia, ścigać i stawiać przed sądem sprawców przestępstw powodujących szkody dla interesów finansowych Unii, w tym oszustw związanych z podatkiem VAT, zgodnie z definicją w wymienionej wyżej dyrektywie PIF i uważa, że każde słabsze rozwiązanie oznaczałoby koszty dla budżetu Unii; podkreśla ponadto, że należy zapewnić, aby podział kompetencji między Prokuraturą Europejską a organami dochodzeniowo-śledczymi państw członkowskich nie doprowadził do wyłączenia z kompetencji Prokuratury Europejskiej przestępstw mających istotny wpływ na budżet UE.

6. wzywa wszystkie państwa członkowskie do opublikowania szacunkowych strat spowodowanych oszustwami związanymi z VAT w UE, do usunięcia niedociągnięć w systemie Eurofisc oraz do lepszego koordynowania polityki odwrotnego obciążenia podatkiem VAT w odniesieniu do towarów i usług;

7. uważa za sprawę kluczową, by państwa członkowskie prowadziły kontrole wielostronne, czyli prowadzone przez co najmniej dwa państwa członkowskie skoordynowane kontrole zobowiązań podatkowych danego podatnika lub powiązanych podatków, gdyż jest to skuteczne narzędzie zwalczania oszustw związanych z VAT.”

VAT (Value Added Tax – podatek od wartości dodanej), czyli podatek od towarów i usług, należy do grupy podatków konsumpcyjnych, czyli podatków, które obciążają w sensie dosłownym konsumpcję – zakup określonych dóbr i usług. Jego wysokość jest „ukryta” lub też,

nawiązując do nazwy tego podatku, „dodana” do ostatecznej ceny netto danego towaru czy też usługi. Podmiotem, który ponosi ciężar tego podatku jest zatem konsument, czyli kupujący dane dobro. Zasady jego funkcjonowania określa dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej. Definicja podatku w polskim prawie znajduje się w art. 6 Ordynacji podatkowej z dnia 29 sierpnia 1997 r.: podatkiem jest publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. W Polsce uregulowany jest w Ustawie z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług. Dochody z VAT stanowią dużą część wszystkich dochodów podatkowych krajów Unii Europejskiej. Na przykładzie Polski można podać, że w 2012 roku podatki stanowiły ok. 90% wpływów budżetowych w Polsce, z czego wpływy z podatku VAT wyniosły ok. 45%.

Państwo polskie podjęło zdecydowane działania, mające na celu zwalczanie tego typu przestępczości. W dniu 1 marca 2017 roku weszła w życie ustawa zmieniająca kodeks karny, która wprowadziła nowe przestępstwo dotyczące tzw. „pustych faktur”. Ustawa ta wprowadziła między innymi artykuł 270a, określający przestępstwo polegające na podrabianiu lub przerabianiu faktur w zakresie okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej lub jej zwrotu albo zwrotu innej należności o charakterze podatkowym w celu użycia za autentyczną, lub też używaniu takich faktur jako autentycznych (fałsz materialny faktur). Wprowadziła również artykuł 271a wskazujący na przestępstwo wystawiania lub używania faktur poświadczających nieprawdę co do okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej lub jej zwrotu (fałsz intelektualny faktur). W zależności od łącznej wartości kwot na takich fakturach, zagrożenie karą za te przestępstwa wynosić może nawet od 5 do 25 lat pozbawienia wolności. Również w dniu 1 marca 2017 roku weszła w życie ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej (KAS), która połączyła odrębne dotychczas służby skarbowe i celne. Zgodnie z treścią ustawy: „KAS stanowi wyspecjalizowaną administrację rządową wykonującą zadania z zakresu realizacji dochodów z tytułu podatków, należności celnych, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, ochrony interesów Skarbu Państwa oraz ochrony obszaru celnego Unii Europejskiej, a także zapewniającą obsługę i wsparcie podatnika i płatnika w prawidłowym wykonywaniu obowiązków podatkowych oraz obsługę i wsparcie przedsiębiorcy w prawidłowym wykonywaniu obowiązków celnych”. KAS otrzymało uprawnienia operacyjne takie jak np. uzyskiwanie i utrwalanie treści rozmów

telefonicznych, czy też kontroli korespondencji. Takie uprawnienia niewątpliwie mogą przyczynić się do skuteczniejszego ścigania oszustw podatkowych.

Oszustwa karuzelowe są w praktyce dokonywane przez zorganizowaną, hierarchicznie rozbudowaną przestępczość na wielką skalę, zagrażającą podstawom finansów publicznych. Celem tego oszustwa jest najczęściej wyłudzenie VAT, który faktycznie nigdy wcześniej nie został zapłacony, ale także uniknięcie opodatkowania. Karuzela VAT jest także wykorzystywana do wprowadzania do obrotu uzyskanych z nielegalnych źródeł towarów, np. z przemytu lub zalegalizowania środków pieniężnych, czyli do tzw. prania brudnych pieniędzy. Proceder ten pozwala również na obniżenie cen towarów, co powoduje możliwość zaferowania konkurencyjnych cen w stosunku do przedsiębiorców obracających towarem uzyskanym zgodnie z przepisami. Zastosowanie bowiem w tym procederze tzw. znikającego podatnika powoduje, że podatek VAT od towaru nabytego za granicą nie zostaje odprowadzony do właściwych organów skarbowych, dzięki temu towar ten jest tańszy o niezapłacony podatek.

W oszustwach typu karuzelowego bierze najczęściej udział od kilku do kilkunastu, a czasami nawet kilkudziesięciu podmiotów gospodarczych. Znajdują się one w krajach Unii Europejskiej w tym również w Polsce. Proceder wykorzystuje zerową stawkę procentową przy wewnątrzspółnotowej dostawie towarów. Aby taka stawka została uznana w Polsce, muszą być spełnione następujące warunki

1. Następuje wywóz towarów z terytorium Polski do innego państwa Unii Europejskiej
2. Podatnik dokonał dostawy na rzecz nabywcy posiadającego właściwy i ważny identyfikacyjny dla transakcji wewnątrzspółnotowych i podał ten numer oraz swój numer na fakturze stwierdzającej dostawę towarów
3. Podatnik przed złożeniem deklaracji podatkowej za dany okres rozliczeniowy, posiada w swojej dokumentacji dowody, że towary zostały wywiezione z terytorium kraju i dostarczone do nabywcy na terytorium państwa członkowskiego inne niż terytorium kraju.

W uproszczeniu schemat karuzeli podatkowej wygląda następująco. Firma A tzw. podmiot wiodący, mająca siedzibę w kraju Unii Europejskiej np. w Niemczech, sprzedaje do Polski do firmy B towar. Firma B jest tzw. znikającym podatnikiem czy też słupem, który ma za zadanie sprzedać towar kolejnej firmie na terytorium Polski, firmie C, tzw. buforowi. Po dokonaniu sprzedaży firma B znika nie płacąc podatku VAT od transakcji z firmą A. Firma C odsprzedaje następnie towar firmie D, tzw. brokerowi, wystawiając faktury zawierające niskie

marże i odprowadzając od tej transakcji podatek VAT. Następnie firma D sprzedaje towar za granicę, korzystając z zerowej stawki VAT i występuje o zwrot VAT.

W oszustwach karuzelowych występują następujące podmioty:

Znikający podatnik (ang. missing trader), jest tzw. „niewywiązującym się podmiotem gospodarczym”. Jego definicja zawarta w art. 2 pkt 1 Rozporządzenia Komisji Europejskiej (WE) nr 1925/2004 z dnia 29 października 2004 roku ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania niektórych przepisów Rozporządzenia Rady (WE) nr 1798/2003 w sprawie współpracy administracyjnej w dziedzinie podatku od wartości dodanej (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej Seria L 331 z 2004 r.):

„niewywiązujący się podmiot gospodarczy oznacza podmiot gospodarczy zarejestrowany jako podatnik dla celów VAT, który, z potencjalnym zamiarem oszustwa, nabywa towary lub usługi, bądź symuluje ich nabywanie, nie płacąc podatku VAT i zbywa je z uwzględnieniem podatku VAT, nie przekazując należnego podatku VAT właściwym władzom państwowym”.

W łańcuchu transakcji „znikający podatnik” dokonuje wewnątrzwspólnotowych nabyć towarów z jednej strony, a dostaw krajowych do bufora lub brokera z drugiej. Zwykle posiada tylko adres rejestracyjny, nie dysponuje majątkiem, nie prowadzi rzeczywistej działalności handlowej, nie składa deklaracji podatkowych, nie posiada dokumentacji księgowej. Przyjmuje często formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której członkami zarządu są osoby podstawione, tzw. „słupy” lub osoby czy firmy zagraniczne.

Rola „znikającego podatnika” polegała wyłącznie na:

- zarejestrowaniu się jako podatnik VAT oraz VAT-UE w celu umożliwienia deklarowania na jego rzecz wewnątrzwspólnotowych dostaw towarów przez uczestników proceduru,
- wystawianiu nierzetelnych faktur mających dokumentować sprzedaż towarów na rzecz dalszych uczestników w krajowym łańcuchu dostaw, które mogły posłużyć im do obniżenia kwot podatku należnego o kwoty podatku wykazanego na wystawionych przez niego fakturach,
- nieodprowadzeniu podatku VAT należnego z tytułu sprzedaży udokumentowanej wystawionymi przez niego fakturami

- sprzedaż następuje poniżej ceny rynkowej, ze stratą – jest to warunek dokonania oszustwa podatkowego, obliczonego na uzyskanie w cenie towaru kwoty podatku VAT, którego nie zamierzano rozliczyć w deklaracji podatkowej.

Taki podmiot zazwyczaj nie wykazuje żadnych obowiązków dotyczących VAT, nie reaguje na kontrole podatkowe, a jego prawnych przedstawicieli, jeżeli w ogóle istnieją, nie można znaleźć. Byt znikającego podatnika jest często ograniczony do numerów w rejestrze handlowym i numeru identyfikacyjnego VAT. Znikającymi podatnikami mogą być również firmy niedawno założone lub firmy reaktywowane, które były dotychczas firmami uśpionymi.

Bufor (ang. buffer), jest to podmiot pośredniczący pomiędzy „znikającym podatnikiem” (lub innym buforem), a brokerem. Podmiot ten dokonuje nabycia towarów od znikającego podatnika i natychmiast dokonuje dostawy tych towarów do brokera. Bufor przestrzega przepisów, składa deklaracje VAT i płaci podatek należny. Główną jego rolą jest utrudnienie ewentualnego wykrycia i zatarcie powiązań, jakie istnieją pomiędzy „znikającym podatnikiem”, a spółką wnioskującą o zwrot podatku VAT. Liczba buforów uczestniczących w oszustwie zależy od stopnia złożoności danej karuzeli, z reguły jest ich co najmniej kilka.

Cechy charakterystyczne bufora:

- dokonuje krajowego nabycia towarów od „znikającego podatnika” i ich dalszej odsprzedaży w kraju,
- nalicza niewielką marżę i nie ponosi ryzyka handlowego,
- wywiązuje się z obowiązków nałożonych przepisami: prowadzi księgi podatkowe, składa deklaracje VAT i płaci zobowiązania VAT (i inne zobowiązania podatkowe) w prawidłowych terminach,
- podatek VAT do wpłaty zwykle jest bardzo niski w proporcji do obrotu.

Jest to podmiot używany przez organizatorów oszustwa w celu uczynienia dochodzenia w zakresie VAT trudniejszym i w celu wydłużenia łańcucha transakcji. Bufor działa jako normalny przedsiębiorca, nabywający, dostarczający towary lub też usługi na rynek krajowy. Często charakteryzuje się niską rentownością, przy czym występuje u niego nagły wzrost VAT należnego naliczonego przy stale niskim VAT do wpłaty.

Broker, dokonuje nabycia towarów od przedsiębiorstwa buforowego (rzadziej bezpośrednio od „znikającego podatnika”) i dokonuje wewnątrzspółnotowej dostawy towarów z zastosowaniem stawki VAT 0% do spółki wiodącej lub dostawy towarów na rynek

krajowy. Składa wniosek o zwrot podatku VAT naliczonego od zakupów krajowych lub wpłaca do budżetu niewielką nadwyżkę podatku należnego nad naliczonym. Broker jest zawsze podmiotem zarejestrowanym w tym samym państwie członkowskim, na terytorium którego funkcjonuje znikający podatnik. Co do zasady broker jest poważaną firmą o ustabilizowanej pozycji na rynku, prowadzi księgi podatkowe, składa deklaracje VAT i płaci zobowiązania VAT (i inne zobowiązania podatkowe).

Podmiot wiodący (conduit company) steruje łańcuchem transakcji z państwa członkowskiego innego niż to, na terytorium którego funkcjonują „znikający podatnik”, broker oraz przedsiębiorstwa buforowe. Dokonuje on wewnątrzwspólnotowej dostawy z zastosowaniem stawki VAT 0%, a następnie składa wniosek o zwrot podatku naliczonego od zakupów krajowych (podatek ten zostanie odprowadzony przez dostawcę, którym zwykle jest hurtownik). W konsekwencji państwo, w którym spółka wiodąca jest zarejestrowana, nie ponosi strat budżetowych z tytułu podatku VAT. W innych przypadkach spółka ta dokonuje nabycia od przedsiębiorstwa z innego państwa członkowskiego, ponieważ nabycie wewnątrzwspólnotowe nie generuje zapłaty podatku VAT, a dostawa wewnątrzwspólnotowa jest opodatkowana stawką 0%, w państwie członkowskim siedziby spółki wiodącej nie powstaje podatek należny. Spółka wiodąca, zwana także organizatorem, będzie zawsze sprawiała wrażenie działającej w dobrej wierze.

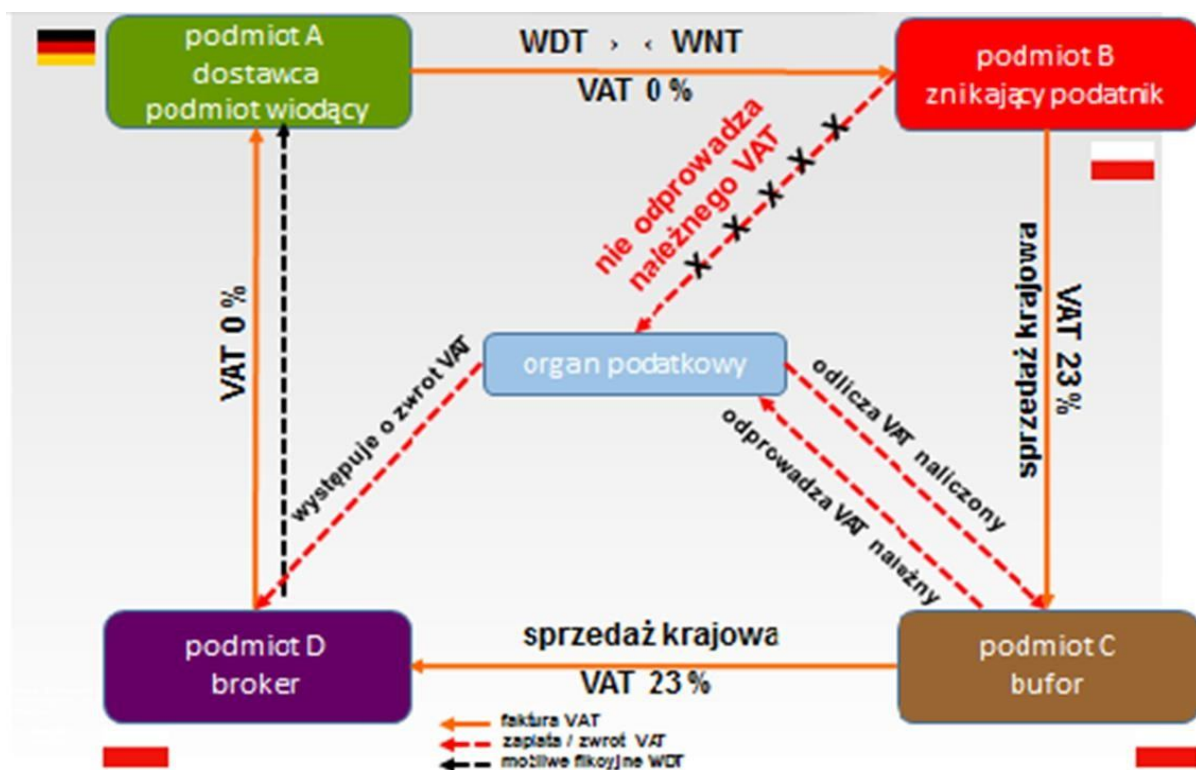
Oszustwa typu karuzelowego często charakteryzują się specyficznymi cechami. W łańcuch firm znajdują się podmioty z niskim kapitałem w zakładowym, które dokonują obrotami towarami usługami na kwoty milionów złotych. Zgodnie z polskimi przepisami na złożenie deklaracji podatkowej jest 25 dni, zaś w obrocie karuzelowym często są one przygotowywane w ciągu 1 dnia, co w normalnym biznesie właściwie się nie zdarza. Stosowane są w tym obrocie niskie marże, przy czym broker zazwyczaj ma niską rentowność około 0 %. Faktura jest zazwyczaj jedynym dokumentem handlowym. Bardzo często towar nie jest ubezpieczony. W karuzeli podatkowej sprzedaż ma duże rozmiary, zaś firmy zazwyczaj nie mają struktury biznesowej. Często wykorzystywane są firmy z kłopotami finansowymi, u których widać nagły wzrost sprzedaży i szybki obrót towarem. W zarządach firm zazwyczaj zasiadają obcokrajowcy, niejednokrotnie spoza Unii Europejskiej. Nie występują w tym obrocie żadne dowody na negocjacje umów między podmiotami. Charakterystyczny jest również odwrócony łańcuch handlowy, to znaczy w normalnym obrocie handlowym duża firma jest na początku łańcucha, zaś mała na końcu. W karuzelach podatkowych jest odwrotnie: najczęściej

mała firma sprzedaje towar dużej firmie, a ostatnia, największa firma, sprzedaje towar za granicę. Istotnym elementem karuzeli jest fakt, że za fakturami nie idzie towar. W karuzeli finansowej obraca się towarami drogimi jednostkowo, o niewielkich rozmiarach, cieszącymi się popularnością na rynku. Powodem jest ich łatwa zbywalność. Umożliwia to wygenerowanie w krótkim czasie znacznego zysku. Wykorzystywane są towary, które stosunkowo łatwo można przemieszczać pomiędzy firmami. Z praktyki wynika, że największe wyłudzenia odbywają się w handlu paliwami, złomem, telefonami komórkowymi, sprzętem elektronicznym i komputerowym czy tabletami. Charakterystyczne jest również, że przez konta firm zaangażowanych w proceder przechodzą ogromne sumy pieniędzy, które pozostają na nich jednak jedynie przez krótki czas. Żadne inne płatności nie są dokonywane z konta bankowego poza płatnościami za te konkretne towary i usługi użyte w oszustwie VAT. Przepływy pieniężne dokonywane są w oderwaniu od przepływu towarów, są one bardzo dyskretne: powszechne są płatności przez Internet i transfery pieniędzy na konta bankowe w krajach trzecich. Często używane są banki w rajach podatkowych lub platformy płatnicze.

MODEL TEORETYCZNY

WDT- Wewnątrzwspólnotowa Dostawa Towarów

WNT- Wewnątrzwspólnotowe Nabycie Towarów

Prokuratura Okręgowa w Jeleniej Górze w latach 2015 – 2016 prowadziła sprawę karuzeli VAT-owskiej, w której uczestniczyły podmioty z Czech i Niemiec. W 2016 roku została ona przejęta przez Prokuraturę Regionalną we Wrocławiu. Sprawa dotyczyła obrotu urządzeniami elektronicznymi w latach 2012-2013. Z materiału dowodowego wynikało, że głównym beneficjentem transakcji obrotu urządzeniami elektronicznymi w łańcuchu karuzeli podatkowej była czeska firma PLUMONA s.r.o. z siedzibą w Pradze oraz HEREFORD sp. z.o.o z siedzibą w Warszawie. Płatności odbywały się za pośrednictwem platformy finansowej COMMERCE FIN LIMITED i COMMODY SOLUTIONS LIMITED w Hongkongu. Firma Plumona deklarowała wewnątrzwspólnotową dostawę towarów na rzecz pierwszego ogniwa karuzeli podatkowej na terenie Polski, to jest firmy GEOMATIX, pełniącej rolę znikającego podatnika. Firma ta generowała powstanie obowiązku podatkowego na dalszych etapach transakcji i możliwość jego odliczenia, a także zwrotu przez ostatniego nabywcę, czyli brokera. Jednocześnie nierozliczony przez „znikającego podatnika” podatek należny stał się źródłem marży wszystkich podmiotów uczestniczących w łańcuchu transakcyjnym.

Na terytorium RP wszystkie podmioty w łańcuchu przepływu towarów korzystały z dwóch magazynów – TRILOXX w Lubaniu. Na uwagę zasługuje również fakt, że spółka z Lubania, należała do grupy Triloxx. Podmioty wchodzące w jej skład połączone również były z jedną osobą, która jest obywatelem Czech. Oprócz spółki mającej siedzibę w Lubaniu, istnieją jeszcze następujące podmioty: Triloxx s.r.o. z siedzibą we Frydlandzie, w Czechach, a także Triloxx GmbH z siedzibą w Zittau, w Niemczech. Należy zauważyć, że wszystkie te firmy mają siedziby w bezpośredniej bliskości tzw. „trójstyku granic” Polski, Czech i Niemiec. Ta okoliczność dodatkowo podkreśla transgraniczny charakter grupy.

Grupa miała kilka „buforów”, m.in. Meditel sp. z o.o. Diera, sp. z o.o., Mobitek sp z o.o.. Brokerem była spółka Hereford sp. z o.o. Przelewy pieniężne za towar krążyły pomiędzy spółkami, zaś sam towar przechowywany był w Triloxx w Lubaniu i nie szedł za przelewami. Towar był przekazywany mailowo w odstępach kilkuminutowych; niejednokrotnie przed datą dostawy towaru. Niejednokrotnie towar przyjęty do TRILOXX, zwalniany przez PLUMONĘ na rzecz kolejnych podmiotów, z powrotem trafiał do TRILOXX na rzecz PLUMONY. Ostatecznie o zwolnieniu i przewiezieniu towaru do innego podmiotu decydowała Spółka HEREFORD. Następnie ta spółka, w ramach wewnątrzwspólnotowych dostaw, zbywała ten sam towar nabyty od HEREFORD z powrotem do PLUMONY.

Dla pokazania skali tej działalności można przykładowo podać, że w okresie 01.12.2012 roku- 31.03.2013 roku GEOMATIX „wystawił” 29 faktur sprzedaży do MEDITEL sprzętu

elektronicznego (iPhony, iPaidy, konsole Sony Play Station) o wartości 135.141.000 zł, w tym VAT 25.270.000 zł.

Z materiałów zgromadzonych w sprawie wynikało, że pierwszym i ostatnim ogniwem opisanego karuzeli była czeska spółka Plumona. W okresie od 25.02. do 04.03.2013 roku ten sam towar identyfikowalny po niepowtarzalnych numerach IMEI dwukrotnie pozostawał do dyspozycji tej Spółki, krążąc poprzez wykorzystywanie podobnego schematu i przekazywanie pomiędzy tymi samymi firmami uczestniczącymi w obrocie.

Działający w opisanym grupie przedstawiciele funkcjonujących spółek najczęściej byli osobami pochodzącymi zza granicy. Osoby te były ustalone z imienia i nazwiska, nie posiadały jednak miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium RP, a o ile udało się ustalić dane tych osób odnośnie miejsc zamieszkania za granicą, to nie odpowiadały one rzeczywistości.

W sprawie opisanego karuzeli występowało o pomoc prawną do Czech, jak również do Niemiec. O pomoc w tej samej sprawie zwracała się do polskiej prokuratury również strona niemiecka i rumuńska.

Na zakończenie należy stwierdzić, że w tego typu postępowaniach istnieje konieczność zabezpieczania materiału dowodowego w postaci dokumentacji papierowej i elektronicznej podmiotów gospodarczych, korespondencji e-mailowej, danych bankowych i retencyjnych. Od szybkości przepływu informacji pomiędzy właściwymi organami współdziałających państw, zależy szybkość i skuteczność postępowań karnych w zakresie oszustw karuzelowych. O ile zasady międzynarodowej współpracy w zakresie uzyskiwania dowodów z osobowych źródeł dowodowych są wypracowane, to współpraca w zakresie dowodów z dokumentów wymaga doprecyzowania i pogłębienia. Takim celowi powinny służyć dalsze działania podejmowane przez te organy, co wynika nie tylko z zasad prowadzenia postępowania przygotowawczego, ale także, m.in. z przytoczonej wyżej opinii Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

Omówiony przykład firmy TRILOXX z Lubania i innych powiązanych z nią spółek, wskazuje na konieczność ścisłej współpracy transgranicznej służb Polski, Niemiec i Czech. Pozwoli ona na skuteczne zwalczanie przestępczości m.in. typu karuzelowego. Szybka i pełna wymiana informacji pomiędzy właściwymi organami tych krajów, zarówno skarbowymi, jak i

ścigania, niewątpliwie przyczyni się przyspieszenia tego typu postępowań, a także zwiększenia ich skuteczności.

Piotr Wiczorkowski
prokurator Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze